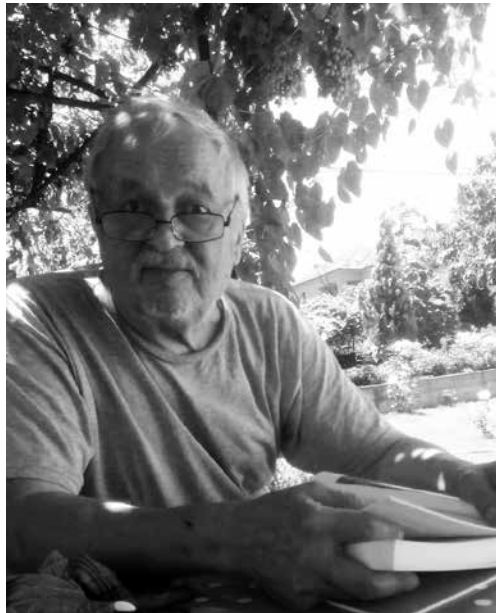

ИВАН МИКУЛЧИЋ

Ипђија 25.03.1936 - Скопље 26.06.2020

После дипломирања на Филозофском факултету у Београду у мају 1958. године, Иван Микулчић долази у Македонију на радно место археолога у Народном музеју у Штипу у Македонији. Затим, као кустос археолог ради у Музеју у Битољу. Темељно студира област Пелагонске висоравни. Убрзо бива ангажован у Археолошком Музеју у Скопљу.

Истраживања корена цивилизација Пеоније и Пелагоније омогућавају му да 1965. године на Филозофском факултету Универзитета у Београду одбрани свој докторски рад на тему „Пелагонија у светлости археолошких налаза од Егејских сеоба до Августа“.

Од маја 1969. године до 2000-те године када је пензионисан, ради као професор на Филозофском факултету у Скопљу, на Групи (Институту)

за историју уметности и археологију. Најпре као доцент (1969), затим као ванредни (1974) и редовни професор (1979). Предавао је Историју уметности Старих народа, затим Класичну археологију I (рана антика) и Класичну археологију II (римски период и касна антика), Музеологију и конзервацију споменичног наслеђа. Предавао је и дисциплину Историја културе на Интердисциплинарним студијама за новинарство. Активно је учествовао у организацији и предавањима на постдипломским судијама. Био је ментор 8 магистарских радова и 4 доктората из археолошких наука.

Осим у образовном процесу, професор Иван Микулчић је вршио и више друштвених и организационих делатности на Филозофском факултету у Скопљу. Био је 10 година руководилац Института, затим продекан Филозофског факултета у периоду од 1975-1976 година.

Већи део рада на археологији са простора Републике Македоније посветио је истраживању методом рекогносцирања. То му је помогло да са теренским искуством и подацима из литература комплетира прву исцрпну археолошку карту Републике Македоније, публиковану у „*Tabula Imperii Romani*“ (Ljubljana 1976), са преко 700 археолошких јединица - локалитета.

Између великог броја његових научних радова, истиче се студија „Антички градови во Македонија“ (Македонска Академија на науките и Уметностите, Скопје 1999). Први пут у историји македонске и балканске археологије, може се видети покушај прелиминарне реконструкције рађања и развоја цивилизација на једном подручју. Најпре су то цивилизације малих краљевства и кнежевина: Пеонија, Агрианија, Пелагонија, Линкестида, Деуриоп, Дасаретија, Пенестија и делимично ширење Македоније ка северу до Демир Капије и још северније. Затим положај и материјална култура градова освојених од Рима, археолошко-историска интерпретација, идентификовање насења забележених код античких писаца. Хераклеја и Линк у Линкестиди. Стибера, Алкомена, Брианиј, и проблем градова: Персеиде, Кидрае, Пелагоније, затим Колобаисе и других градића у Пелагонији. Лихнид у Дасаретији. Скупи у Скопском басену. Билазора у Свети Николском крају. Гурбита, Арг, Аударист, Стоби, Стена, Антигонеја и други мањи градови у пеонској зони долине Вардара. Астрајон и Добер у области Радовиша и Струмице. Идомене, Горгинија, Аталанта у области Амфакситиде.

Професор др Иван је посебну пажњу посветио рађању и развоју преримског и римског града Скупа. Он је реализовао прва велика археолошка ископавања велике источне градске некрополе, из којих је произашло више студија о погребним обичајима преримског, римског и касноантичког времена. Затим је обрађивао античке лампе - луцерне, стаклене производе и друге материјале.

Иван Микулчић је открио необичну грађевине код скопског села Бразда. У северозападном подножју значајног античког град на брду Градиште, ископавао је остатке масивног правоугаоног објекта са прилазним дромосом. Његова интерпретација објекта у смеру гробнице неког локалног владара је супростављена идеји да је објект био у функцији сакралног бунара за воду.

Професор Микулчић је прошлости Скопља посветио 37 својих радова. Истраживао је и писао о великој Источној некрополи, о античким луцернама из Скупа и Македоније, о Титу Туранију Лукијевом Сину пореклом из Фланоне у Либурнији који је био један од градоначалника античког Скупа, о агеру Скупа и положају града, о раноримским и касноримским гробовима Скупа. Старом Скопљу и античким утврђењима је посветио студију „Скопје со околните тврдини“ (Скопје 1982).

Посебну пажњу је посветио мрежи утврђења из касне антике на територији Македоније. Интензивно истраживајући на терену, професор Микулчић је са својим најближим сарадником Виктором Лилчић-Адамсом сакупио богати фонд података о касноантичким утврђењима. Боравак у угледним археолошким библиотекама у Франкфурту и Минхену, у својству стипендисте фондације Александар фон Хумболт (1978, 19979, 1987, 1990, 1993 и 1998. година), омогућило му је да функционално дефинише касноантичка утврђења по категоријама од утврђених градова и села, рудничких утврђења и рударских насеобина, збегова и војних кастела, провинцијских пограничних стражарских кастела до царинских постова. Резиме његових теренских и кабинетских истраживања ове проблематике претставља обимна студија „*Spätantike und Frühbyzantinische Befestigungen in Nord Makedonien, städte - vici - refugien – kastelle*“ (München 2002), у оквиру реномиране едиције Münchner Beiträge zur Vor- und Frühgeschichte, Band 54, у издању Баварске Академије наука.

Ценећи његов посебни допринос у пољу касноантичке археологије, немачки Археолошки институт наука у Берлину је 9. децембра 2002. године изабрао професора Ивана Микулчића за свог дописног члана.

Професор Микулчић је паралелно истраживао и документовао и средњевековне градове на тлу Македоније, покренувши 1990. године пројекат „Средњевековни градови у Македонији“. Он је и раније сакупио велики број података о средњевековним културним хоризонтима. Коначно је 1996. године успео да заокружи читав материјал са студијом „Средновековни градови во Македонија“ (МАНУ, Скопје 1996).

У периоду после 2000-те године су уследиле монографске студије: „Стоби“ (2004), „Хераклеја у Линкестиди“ (2007), „Антички градови на Брегалница“ (2009) и последња књига „Големи археолошки откритија во Република Македонија“ (2011).

Професор Иван Микулчић је био господар вербалне едукативне реконструкције прошлости. Предводио је теренска археолошка истраживања са археолошким методом рекогносцирања у другој половини 20. века. Задужио је македонску, балканску и светску археологију својим капиталним студијама и чланцима. Отворио је величанствена археолошка врата многим младим студентима, постдипломцима и докторандима. Његово велико дело вековима ће одржавати сећање на име вредног, посвећеног, теренског и кабинетског истражувача, професора др Ивана Микулчића.

Проф. др Виктор Лилчић Адамс

